

Poul Sveistrup

in memoriam

Professor Poul Sveistrup døde den 1. februar 1990, efter måneders svær sygdom. I en alder af 57 år.

Poul Sveistrups faglige virke blev knyttet kraftigt til dette tidsskrift og dets forgænger, Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, idet han brugte de to som talerør for sine forskningsmæssige resultater.

Ved sin død var han også medlem af Ledelse & Erhvervsøkonomi's redaktion, et hverv han røgtede med den kombination af kreativitet og kritisk sans, som var karakteristisk for ham. Han har i høj grad været med til at tegne den faglige og kommunikerende profil, som L&E har tilstræbt siden sin start i 1987.

Poul Sveistrup blev – udfra hvad der næsten udviklede sig til en familienorm – cand.polit. i 1957. Han valgte så at gå forskervejen, i første omgang ved Institut for Regnskabsvæsen på Handelshøjskolen i København.

Allerede i 1958 kommer hans første betydningsfulde bidrag i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift. Det bærer titlen »Den rådgivende økonom og vurderingsproblemet«. Han gør heri op med det klassiske krav til videnskab om at være vurderingsfri, være »objektiv«, såfremt videnskabelige udsagn skal bruges aktivt af en beslutningstager. Det videnskabelige udsagn beror selv på en række vurderinger og vedtagelser i en snævrere referencegruppe og kan kun kaldes »gyldigt«, såfremt det er accepteret af gruppen. I anvendt videnskab – som f.eks. operationsanalyse og ledelseslære – skal brugeren være medlem af denne referencegruppe. Det afkaster så et *videnskabsetisk* problem, som Sveistrup mener må behandles ved at rådgiver og rådsøger sammen udfylder

kravet på udsagnets fuldstændighed og konsistens.

Sagt på en anden måde: Der er politik også i videnskab. Men her bør man – i modsætning til praktisk politik – eksplicite sine værdier, sine formål og sin magtbase og hele sin argumentationskæde. Et synspunkt som Poul Sveistrup gennem årene kom til at markere kraftigt som kritiker af store samfundsmæssige beslutninger. Som han ikke mente levede op til elementære krav til en gyldig beslutningsproces.

Hans to næste artikler fra 1961 og 1962 – skrevet sammen med Jan Kobbernagel – vedrørte afstemningsregler og afstemningsmetoder ved kollektive beslutninger. De kunne ses som en praktisk videreførelse af beslutningsproblematikken. Det lå ham på sinde at i god tid blive enige om, hvorledes man sammen vil træffe beslutninger og hvorledes man vil løse de interne stridsspørgsmål, der altid eksisterer i beslutningsøjemed. (Det kan i parentes tilføjes at de foreninger, hvor han var bestyrelsesmedlem, nød godt af denne pragmatiske indstilling).

Herefter følger de markante artikler fra 1964 og 1965 om Systembegrebet og administrativ databehandling, henholdsvis Systembegrebet og virksomheden som system. Eftertiden har gjort dem til Evergreens.

Poul Sveistrup er i disse år konsulent ved A/S Regnecentralen og beskæftiger sig med at skabe et konsistent og operationelt systemprog ved hjælp af hvilket man kan gennemføre en systemanalyse såvel som en systemkonstruktion. Atter med henblik på at få virksomheden til at køre bedre som system.

Det sidste får vi en række preliminaire opskrifter på i 1965-artiklen. Idet et logisk sam-

Poul Sveistrup

in memoriam

Professor Poul Sveistrup døde den 1. februar 1990, efter måneders svær sygdom. I en alder af 57 år.

Poul Sveistrups faglige virke blev knyttet kraftigt til dette tidsskrift og dets forgænger, Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, idet han brugte de to som talerør for sine forskningsmæssige resultater.

Ved sin død var han også medlem af Ledelse & Erhvervsøkonomi's redaktion, et hverv han røgtede med den kombination af kreativitet og kritisk sans, som var karakteristisk for ham. Han har i høj grad været med til at tegne den faglige og kommunikerende profil, som L&E har tilstræbt siden sin start i 1987.

Poul Sveistrup blev – udfra hvad der næsten udviklede sig til en familienorm – cand.polit. i 1957. Han valgte så at gå forskervejen, i første omgang ved Institut for Regnskabsvæsen på Handelshøjskolen i København.

Allerede i 1958 kommer hans første betydningsfulde bidrag i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift. Det bærer titlen »Den rådgivende økonom og vurderingsproblemet«. Han gør heri op med det klassiske krav til videnskab om at være vurderingsfri, være »objektiv«, såfremt videnskabelige udsagn skal bruges aktivt af en beslutningstager. Det videnskabelige udsagn beror selv på en række vurderinger og vedtagelser i en snævrere referencegruppe og kan kun kaldes »gyldigt«, såfremt det er accepteret af gruppen. I anvendt videnskab – som f.eks. operationsanalyse og ledelseslære – skal brugeren være medlem af denne referencegruppe. Det afkaster så et *videnskabsetisk* problem, som Sveistrup mener må behandles ved at rådgiver og rådsøger sammen udfylder

kravet på udsagnets fuldstændighed og konsistens.

Sagt på en anden måde: Der er politik også i videnskab. Men her bør man – i modsætning til praktisk politik – eksplicitere sine værdier, sine formål og sin magtbase og hele sin argumentationskæde. Et synspunkt som Poul Sveistrup gennem årene kom til at markere kraftigt som kritiker af store samfundsmæssige beslutninger. Som han ikke mente levede op til elementære krav til en gyldig beslutningsproces.

Hans to næste artikler fra 1961 og 1962 – skrevet sammen med Jan Kobbernagel – vedrørte afstemningsregler og afstemningsmetoder ved kollektive beslutninger. De kunne ses som en praktisk videreførelse af beslutningsproblematikken. Det lå ham på sinde at i god tid blive enige om, hvorledes man sammen vil træffe beslutninger og hvorledes man vil løse de interne stridsspørgsmål, der altid eksisterer i beslutningsøjemed. (Det kan i parentes tilføjes at de foreninger, hvor han var bestyrelsesmedlem, nød godt af denne pragmatiske indstilling).

Herefter følger de markante artikler fra 1964 og 1965 om Systembegrebet og administrativ databehandling, henholdsvis Systembegrebet og virksomheden som system. Eftertiden har gjort dem til Evergreens.

Poul Sveistrup er i disse år konsulent ved A/S Regnecentralen og beskæftiger sig med at skabe et konsistent og operationelt systemprog ved hjælp af hvilket man kan gennemføre en systemanalyse såvel som en systemkonstruktion. Atter med henblik på at få virksomheden til at køre bedre som system.

Det sidste får vi en række preliminaire opskrifter på i 1965-artiklen. Idet et logisk sam-

menhængende systemkoncept beskrivende virksomheden som et adaptivt system lanceres.

Kronen på system-forskningen er den prisbelønnede bog fra 1972: EDB og Samfund med en kompetent og visionær behandling af menneskets situation i data-alderen på den ene side og data-samfundets struktur på den anden side. Bundet sammen af data, information og system. Foruden teknokrati, demokrati og det af Sveistrup selv opfundne koinokrati.

I halvfjerdserne virkede Poul Sveistrup som selvstændig konsulent og erhvervede sig den bedst tænkelige baggrund for i 1979 at overtage et professorat i erhvervsøkonomi ved det pragmatisk orienterede Aalborg Universitetscenter.

Hans indfaldsvinkel til at udfylde professoratet blev den ledelsesmæssige. Specielt strategisk ledelse. Firsernes erfaringer lagde han ind i »Regnbuelederen«. Eller som det hedder i artiklen i L&E, nr. 2, 1987: Den hele leder i den hele virksomhed. Lad os erindre hans egne ord:

»Mit budskab er derfor:

At kunne det hele kræver

– at vide hvad der er væsentligt,

– at føle hvad der er relevant,

– at ville hvad der er realistisk, og

– at kunne gøre det praktisk anvendeligt.«

Den hele leder blev et signifikant bidrag til dansk ledelsesteori.

At Poul Sveistrups sidste offentliggjorte artikel bærer titlen *Epilog* tog ingen bogstaveligt, da den blev trykt i bogen Kommunens særpræg i ledelse og kommunikation i 1988.

Alligevel opsummerer han her ét af de budskaber, han afsendte gennem hele sit professionelle liv: lad være med at blande professionel politisk adfærd i det professionelle politiske miljø sammen med ledelse af virksomhed, der har til formål at skabe behovstilfredsstillelse for dem, der lever udenfor de snævre politiserende cirkler, f.eks. borgerne.

Poul Sveistrup var ikke meget skrivende. Han var kritisk først og fremmest overfor sine egne frembringelser. Men han var også konstruktiv og visionær.

Hans ting var altid gennemarbejdede. De bar et budskab. Der gik ind, fordi argumentationen var i orden.

Poul Sveistrups virke har sat sig spor i vor profession.

Han ristede sin egen minderune.

Erik Johnsen